

Rusiya-Ukrayna grginliyinin Azrbaycana mmkn iqtisadi tsirlri

tn ilin sonlarndan bri Rusiya Ukraynann rq srhldr qoun toplamaa balayb. Hmin srhdd ox sayda .canl qvv v hrbi texnikann cmlmsi, tbii ki, genimiqyasl hrbi toqquma ehtimaln ala gtirir

Arannews:Bzi ölkrlrin diplomatlarn Ukraynadan çxarmas, öz vtndalarn bölgy sfr etmmy çarmas, trflr arasnda diplomatik danqlarn real nticlr vermmisi mövcud tla daha da arrr. ki ölk arasndak hrbi-siyasi grginlik dünya iqtisadiyyatna da tsirsiz ötümür. Son günler özllikl neft qiymtlrind ciddi artm göz çarpr. Bu, enerji bazarlarnda ciddi dyiiklikl douran 2014-.cuuml; ildn bri n vüksk aivmtlrdir

Dünya bazarlarnda neftin bir barelinin qiymti artq 100 dollara yaxnlab. Neftin bahalamasnn sas sbblrindn biri kimi mhz Ukraynayla Rusiya arasnda sava ehtimal göstrilir. Bel ehtimallar mümkün müharibnin böyük neft-qaz istehsalçs olan Rusiyada istehsal azalda, elc d enerji resurslarn nqlind yaana bilck problemlrdn qaynaqlanr. Tbii ki, Rusiyaya ttbiq edil bilck sanksiyalar da gözard .edilmir

?Münaqi Azrbaycan iqtisadiyyatna nec tsir ed bilr

Ukrayna v Rusiya arasndak grginliyin iqtisadi tsirlri Azrbaycan da hat edir. xracn 90 faiz yaxnn neft v qaz snayesi tkil edn Azrbaycanda 2022-ci ilin büdcsi trtib olunarkn neftin bir barelinin qiymti 50 dollardan hesablanb. ndi dünya bazarlarnda Azrbaycan neftinin qiymti 100 dollar civarndadr. Demli, ölk göznilndn daha çox glir ld edck. Mrkzi Bankn sdri Elman Rüstmov da mediaya açqlamasnda bildirib ki, “Dünya bazarlarnda neftin qiymtinin yüksk sviyyd .:formalamas. tbii ki, manatn mznnsin ciddi dstkdir&rdaquo

O biri yandan, Ukrayna-Rusiya münasibtlrinin kskinlmsi Avropann enerji thlüksizliyin diqqti çoxaldb. Azrbaycann Avropaya qaz nql etmsi ölknn Avropa üçün önmini arrr v hökumt bundan siyasi v iqtisadi dividentl ld ed bilr. Avropa Birliyind düünürlr ki, Rusiyaya qar gözlniln sanksiyalar ttbiq edils, Rusiya da buna cavab olaraq Avropaya göndrdiyi tbii qazn miqdarn azalda bilr. Rsmi rqmlr gör, Avropa Birliyinin tbii qaz idxalnn 40 faizdn çoxu Rusiyadan tmin edilir. Avropaya qaz nql edn ölkldrdn biri olmas bu risklri mhdudladrmaq baxmndan Azrbaycan önml ölkldrdn .birin çevirir

Tsadüfi deyil ki, Avropa Birliyinin Azrbaycana 2 milyard avroluq maliyy paketi ayrmasna dair byanat qurumun Avropaya qaz tchizatn artrmaq üçün rsmi Bakyla müzakir apard vaxta tsadüf edir. 2 milyard avro çox önml mbldir. Bu vsait Azrbaycann illik qeyri-neft sektoru ixracna v ya ilboyu bütün büdc glirlrinin .txminn 15 faizin brabrdir

Müharibnin Azrbaycan üçün risklri

Mümkün müharib Azrbaycann sas ixrac mhsullar olan enerji mhsullarnn qiymtini artra v iqtisadi baxmdan ölk srfli görün bilr. Ancaq Ukrayna v Rusiya arasnda münasibtlrin kskinlmsi Azrbaycana riskl d yaradr. Önc ona gör ki, hr iki ölkd çox sayda

azrbaycanlı yaayr. Azrbaycann statistika qurumu xaricd yaayan azrbaycanllarn real sayna dair dolun bilgilr verms d, digr qaynaqlar bu bard tsvvür yaradr. “Migration Policy Institute”un bir neç il önc açqlad rqmlrd Rusiyada 767 min, Ukraynada is 82 min Azrbaycan vtndann yaad bildirilirdi. Hmin ölklrd uzun illr yaayb vtndalq alan xslri d diqqt alanda bu rqm daha artar. Bu üzdn, bzi mnblrd Ukraynada 500 min, .Rusiyada is 2 milyondan çox etnik azrbaycanlnn yaad devilir Ouml;tn ilin aprelind Rusiya daxili ilr naziri ölkd 120 min azrbaycanlnn& qanunsuz yaadn bildirmidi. Rsmi rqmlr gör, son 5 ild Rusiya vtndal alan azrbaycanllarn say 70 min nfr yaxndr. Tkc 2020-ci ild bu rqm 20 mini .ötmüdü

Ad çkiln ölklrdki mümkün müharib, tbii ki, orada yaayan insanlarn da glirini azalda bilr. Bu is Rusiya v Ukraynada çalan mk migrantlarnn Azrbaycanda yaayan aillrin göndrdiyi vsait tsirsiz ötümyck. El Mrkzi Bankn son göstricilrindn d aydn olur ki, hr iki ölk Azrbaycana pul baratlarnn n çox göndrildiyi ölklr siyahsndadr. Ötn ilin ilk 9 aynda Azrbaycana pulöçürm sistemli vasitsi il toplam 772 milyon dollar göndrilib. Bu vsaitin 409 milyon dollar, yni yarsndan da çoxu Rusiyadan göndrilib. Hmin müddt rzind Ukraynadan Azrbaycana 21 milyon dollara yaxn pul köçürülüb, baqa söz, Ukrayna Azrbaycana n çox pul göndrn 6-c ölk olub. Demli, müharib ba verrs, hr iki ölkd iqtisadi çtinliklr yaranacaq v nticd Azrbaycandak .vüz minlrc ail hmin ölklrdn qöndriln pullardan mhrum qalacaq

Azrbaycann toplam ticartinin 12 faizi Ukrayna v Rusiyan payna düür

Rusya v Ukrayna Azrbaycann ticart laqlrind d vacib yer tutur. Ötn il Azrbaycann toplam ticart dövriyysi txminn 33 milyard dollar olub. Bu dövriyynin 4 milyard dollara yaxn – 12 faizi srf sözügedn iki ölknin payna düür. Rusya Azrbaycann n çox idxal gerçkldirdiyi ölkdir. Tkc ötn il Rusiyadan gtiriln mhsullara, az, 2 milyard dollar xrclnib. Azrbaycann Ukraynadan gtirdiyi mhsullarn dyri is yarm milyard dollara yaxn olub. Bu göstrici il Ukrayna Azrbaycann n çox idxal etdiyi ölklrin ilk .belivind ver tutub

xraca glinc, ötn il Azrbaycan Rusiyaya 921 milyon dollar dyrind mhsul göndrib. Bu göstrici il Rusya Azrbaycann n çox ixrac hyata keçirdiyi üçüncü ölk olub. Rusya eyni zamanda Azrbaycann qeyri-neft sektoru mhsullarnn sas alcbsdr. 2021-ci ild ölknin qeyri-neft sektoru mhsullarnn üçd biri mhz Rusiyaya göndrilib. Ötn il rzind Ukraynaya ixracatn dyri 452 milyon dollar civarndadr. Bu baxmdan, Rusya v Ukraynada iqtisadi infrastrukturun zrr görmsi v iqtisadi problemlr yaanmas Azrbaycann ticart laqlrin d tsir .aöstr bilr

Ukrayna hm d Dövlt Neft irktinin (SOCAR-n) sas faliyyt istiqamtlrindn biridir. SOCAR Ukraynadak faliyytini “SOCAR Energy Ukraine” irkti vasitsil gerçkldirir. Hmin qurum 2009-cu ild yaradlb. ndi Ukrayna razisind irkt mxsus 60-dan çox yanacaqdoldurma mntqsi v dörd neft bazas var. SOCAR Ukraynada faliyyt balad dövrdsn bri bu ölky (toplam 300 milyon dollardan çox srmay yatrb. (Azadlıq Radiosu